

VIDENSKAB OG PRAKSIS | KASUISTIK

niae. Makrolidresistente pneumokokker er et stigende problem i Danmark, som man bør have in mente før empirisk behandling med makrolider samt ved tegn på behandlingssvigt.

Reprints: Karen Signe Sønderkær, Strandboulevarden 11,5. tv., 2100 København Ø. E-mail: signe.soenderkaer@dadlnet.dk

Antaget: 11. november 2003
Interessekonflikter: Ingen angivet

Litteratur

1. Konradsen HB. Streptococcus pneumoniae. Epi-nyt 2000; Uge 14.
2. Christiansen A, Samuelsson S. Purulent meningitis. Epi-nyt 2001; Uge 49.
3. Granizo JJ, Aguilar L, Casal J et al. Streptococcus pneumoniae resistance to erythromycin and penicillin in relation to macrolide and beta-lactam consumption in Spain (1979-1997). J Antimicro Chemother 2000;46:767-73.
4. Bager F, Emborg HD, Heuer OE et al. DANMAP 2001. Use of antimicrobial agents and occurrence of antimicrobial resistance in bacteria from food animals, foods and humans in Denmark. København: Statens Serum Institut, juli 2002.
5. Culley CM, Lacy MK, Klutman N et al. Moxifloxacin: clinical efficacy and safety. Am J Health Pharm 2001;58:379-88.

Condyloma lata – manifestation af sekundær syfilis

Klinisk assistent Gitte Irene Strauss & overlæge Carsten Sand

H:S Bispebjerg Hospital, Dermato-venerologisk Afdeling D

I sekundærstadiet af syfilis, ca. 8-12 uger efter smitteudsættelsen, ses der forskellige hud- og slimhindemanifestationer. På truncus ses typisk et makuløst eksantem (roseola), som enten svinder spontant eller ændres til et makulo-papuløst eksantem, det papuløse syfilid, som optræder symmetrisk på kroppen og ekstremiteterne, mest typisk i håndflader og på fodsåler. I genitalregionen bliver de syfilistiske papler macererede og hypertrofiske, de såkaldte condyloma lata. Disse hypertrofiske papler eller plaques er fyldt med spirokæter (*Treponema pallidum*) og er meget smitsomme. Condyloma lata ses i dag sjældent, men i denne kasuistik beskrives forekomsten af condyloma lata som første og eneste manifestation af syfilis.

Sygehistorie

En 40-årig homoseksuel mand henvendte sig på venereaklinikken med en enkelt papel, perianalt lokaliseret gennem tre uger. Patienten havde ikke tidligere bemærket uømmе sår (primær-chanker) eller eksantem på kroppen, men havde haft ledsmerter gennem nogle uger. Han havde ikke tidligere haft kønssygdomme og havde fire uger før henvendelsen fået foretaget en hiv-test, som var negativ. Ved en objektiv undersøgelse fandtes perianalt på venstre nates en 10 × 10 × 2 mm stor papel, fugtig og svampet i udseendet (**Figur 1**). Skrab for spirokæter med efterfølgende mørkefeltmikroskopi viste talrige spirokæter. På grund af penicillinallergi blev patienten behandlet med doxycyclintabletter 100 mg to gange dagligt i tre uger. Syfilisserologien viste en Wassermanns reaktion (WR) = 13, *automated reagin test* (ART) = 64, antitilgagel IgG (AF-G) >14, antitilgagel IgM (AF-M) = 8, og *flourescent treponemal antibody-*

absorption test (FTA-ABS) Kombi:4+, IgM:0, IgG:4+, hvilket er foreneligt med sekundær syfilis. Patienten havde levet i et fast parforhold gennem et halvt år med en hiv-positiv partner og havde ikke haft andre partnere i denne periode. Efterfølgende fandtes partneren at have serologiske tegn på tidlig latent syfilis, forudgået af tegn på både primær syfilis (chankersuspekt genitalsår) og sekundær syfilis (eksantem og hårtab).

Figur 1. Perianal condyloma lata hos en patient med sekundær syfilis.

Diskussion

Gennem en årrække har antallet af nydiagnosticerede syfilistilfælde været lavt og stationært både i Danmark og i lande som England og USA, men inden for de seneste år er der registreret et øget antal smittede [1, 2]. Således mere end fordobledes antallet af syfilistilfælde (fra 172 til 372) blandt homoseksuelle mænd i England i perioden 1998-2000 [3]. I Danmark er antallet af syfilistilfælde steget fra 34 til 63 i perioden fra 1999-2002, og også her fandt stigningen primært sted blandt homoseksuelle mænd [4].

Sekundærstadiet ved syfilis kan vise sig som et makuløst eksantem, der svinder eller udvikler sig til et makulopapuløst eksantem. Condyloma lata er en klassisk klinisk manifestation af sekundær syfilis, der typisk er lokaliseret i ano-genital-regionen, men der er beskrevet andre lokalisationer, såsom i tåinterstitier, ved umbilicus, i aksillen og på halsen [5, 6]. Condyloma lata ses typisk som en fladeformet papel, som på overfladen er fugtig og svampet som hos den her beskrevne patient.

Syfilis kaldes den store imitator, og de kliniske manifestationer i sekundærstadiet kan fejltolkes som værende condyloma acuminatum, herpes, lichen ruber, psoriasis, virus-eksantem eller granuloma annulare.

Konklusion

Alle seksuelt aktive patienter med et uforklarligt udslæt, specielt udslæt i ano-genital-regionen, bør undersøges serologisk for tegn på smitte med syfilis.

Korrespondance: *Gitte Irene Strauss*, Dermato-venerologisk Afdeling, H:S Bispebjerg Hospital, DK-2400 København NV. E-mail: gstrauss@dadlnet.dk

Antaget: 24. november 2003
Interessekonflikt: Ingen angivet

Litteratur

1. Clark P, Cook PA, Lighton L et al. Don't forget syphilis. *BMJ* 2002;325:775.
2. Primary and secondary syphilis – United States, 2000-2001. *Mortal Wkly Rep* 2002;51:971-3.
3. Doherty L, Fenton KA, Jones J et al. Syphilis: old problem, new strategy. *BMJ* 2002;325:153-6.
4. Axelsen N, Kock-Hansen GH, Smith E. Syfilis 2002. *EPI-NYT* 2003, uge 37.
5. Shrivastava SN, Singh G. Extensive condyloma lata. *Br J Vener Dis* 1977; 53:23-5.
6. Rosen T, Hwong H. Pedal interdigital condylomata lata: a rare sign of secondary syphilis. *Sex Transm Dis* 2001;28:184-6.

> AKADEMISKE AFHANDLINGER

Afdelingslæge Ewa Lewin:

Parathyroid hormone regulation in normal and uremic rats reversibility of secondary hyperparathyroidism after experimental kidney transplantation

Denne disputats baserer sig på eksperimentelle undersøgelser udført på Nefrologisk Afdeling P, H:S Rigshospitalet, i perioden 1992-2002. Parathyroidea (PT)-funktionen undersøges i uræmiske rottemodeller, hvor sekundær hyperparathyroidisme (sec. HPT) blev induceret ved 5% nefrektomi og høj fosfatdiæt. En model af reversibel uræmi etableredes ved en eksperimentel isogen nyretransplantation hos rotter, der forinden havde været langvarigt uræmiske. Herved ophævedes uræmien, og reversibiliteten af sec. HPT undersøges. P-parathyroideahormon (PTH) normaliseredes hurtigt, inden for en uge efter normalisering af GFR, p-calcium og p-fosfat. CaR- og VDR-mRNA var klart nedsat i PT-kirtlen fra uræmiske rotter med svær sec. HPT. Det dramatiske fald i PTH-sekretionen efter nyretransplantation skete på trods af uændret, svært nedsat ekspresion af CaR- og VDR-generne i PT-kirtlen, tydende på eksistens af en sekretorisk mekanisme i PT-cellen, som ikke er koblet til CaR og som responderer på ophævelse af uræmien.

En PT-hyperplasimodel etableredes ved isogenimplantation af 20 normale eller uræmiske PT-kirtler i en enkelt normal rotte. Inden for to uger blev p-Ca²⁺ normalt, mens PTH-niveauet var normalt allerede tre dage efter implantationen. Der påvist et normalt respons af PTH-sekretionen på suppression med calcium. Disse resultater viste, at PT-hyperplasi kan kontrolleres hos ikkeuræmiske dyr, og at det »minimale« eller det »maksimale« niveau af PTH, som respons på ændringer i Ca²⁺-ikke er et udtryk for massen af PT-kirtlen.

I den traditionelle model af calciumhomøostasen er hovedvægten lagt på PTH, som den ekstracellulære første messenger, der vedligeholder den meget stabile Ca²⁺-koncentration i ECV. I en eksperimentel model af parathyroidektomerede og nefrektomerede rotter steg p-Ca²⁺ i løbet af 60 min, efter induktion af kortvarig svær hypocalcæmi, igen til udgangsniveauet, selv uden at PTH var til stede og selv hvor den renale calciumhomøostase var elimineret, tydende på eksistens af andre faktorer involveret i den meget hurtige minut-regulation af p-Ca²⁺.

PT-kirtlerne kontrolleres ikke af en overordnet »hypothalamus-hypofyse-akse« og er derfor kandidater til at anvende autokrine/parakrine reguleringsmekanismer. Det undersøges om PTH har en sådan feedback-regulatorisk virkning på sin egen sekretion fra PT-kirtlerne. Ved hjælp af RT-PCR påvises ekspresion af PTH/PTHrP-receptor-genet i rotte-PT-kirtler. Denne receptor aktiveredes med PTHrP som surrogat for